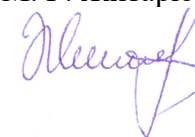

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра зарубіжної преси та інформації

Затверджено на засіданні кафедри зарубіжної преси та інформації
факультету журналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08.2020 р.)

В. о. завідувача кафедри –
доктор наук із соціальних комунікацій,
професор М. Г. Житарюк

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Медійний дискурс культури»,
що викладається в межах ОПП
другого освітньо-наукового рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Львів – 2020

СИЛАБУС КУРСУ
«Медійний дискурс культури»
2020-2021 навчального року

Назва курсу	«Медійний дискурс культури»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра зарубіжної преси та інформації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	Хоменко Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної преси та інформації
Контактна інформація викладачів	homenko.tet@gmail.com, Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 305
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю) та відповідно до графіка чергування на кафедрі. Також можливі он-лайн консультації через Skype, Viber, E-mail та інші ресурси. Час он-лайн консультацій можна також узгодити у телефонному режимі або, написавши на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
Інформація про курс	Курс «Медійний дискурс культури» розрахований для студентів-магістрів першого року навчання і покликаний ознайомити студентів із основними чинниками медіа дискурсу культури, зокрема з тими, які впливають на розуміння того, що медіа великою мірою не лише передають уявлення та знання одних осіб іншим та відображають реальність, що існує незалежно від них, але й творять ту реальність, яку сприймає їхня аудиторія. У засягу курсу також поняття «дискурс», «текст» та «контекст» культурно-інформаційної та комунікаційної площини спільноти.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Медійний дискурс культури» є дисципліною зі спеціальності 061 - Журналістика для освітньої програми магістр журналістики, яка викладається у 1 семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	- з'ясувати понятійний апарат курсу, дефініційний спектр поняття «дискурс» та «медійний дискурс»; - зорієнтувати студента в основних векторах розвитку «міжкультурної комунікації» в контексті журналістської творчості; в основних наукових напрацюваннях, теорії, що стосуються висвітлення теми масмедійного дискурсу; - проаналізувати функціонування масмедійного дискурсу у полікультурному середовищі; тексти культурологічного спрямування, послуговуючись історичними екскурсами і в такий спосіб поглибити

	знання про дискурс культури ;
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аверинцев С. Риторика и истоки европейской литературной традиции. – М.: Школа “Языки русской культуры”, 1996. – 448 с. 2. Апресян Г.З. Ораторское искусство. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1972. – 256 с. 3. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. – 445 с. 4. Буряк В. Публіцистика мислення кінця 90-х рр. ХХ ст. і проблема інтелектуалізації авторської свідомості / Зб. праць Науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2000. – Вип. 7. – С. 166-185. 5. Вайріх Д. Етика і журналістика / Київ.нац.ун-т ім.Т.Шевченка. – К., 2000. 6. Вовканич С. Інформація, інтелект, нація. – Львів: Місіонер, 1999. – 414 с. 7. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного. – М.: Искусство, 1991. – 368 с. 8. Дискусії про журналістську етику: збірка статей/ І.О.Чемерис, Н.Л.Лігачева, Б.І.Глуховський. – К.: ІЕСП «Республіка», 2002. 9. Етичні засади роботи журналіста: західний досвід/адаптація та переклад: Інститут масової інформації, Посольство Франції в Україні. – К., 2002. 10. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010. 11. Лось Й. Свідомість своєї місії. Деякі думки з приводу тенденцій розвитку преси у світі та в Україні: Текст лекції. Львів, 1993. 34 с. 12. Луман, Н. Реальность массмедиа / пер. с нем. А. Антоновского. - М.: Практика, 2005. 13. Серажим К.С. Текстологія: елементи тексту й апарат видання. – К., 1998. 14. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с. 15. Серажим К. С. Дискурсивні семантичні моделі в українській публіцистиці. // Вісник Київського університету. Серія: Журналістика / За ред. В. Різуна. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2002. - Вип. 10. - С. 27-30. 16. Серажим К. С. Жанри тележурналістики та преси: можливості і особливості трансформації // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук.-метод. праць. - Львів, 2002. - Вип. 4. С. 62-67. 17. Серажим К. С. Еволюція поглядів на дискурс // Актуальні проблеми журналістики: Зб. наук.

праць. Ужгород: МП "Ліра", 2001. - С. 207-215.

18. Серажим К. С. Еволюція понять "текст" і "дискурс" у сучасній лінгвістиці // Наукове видання: Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: Зб. наук. праць. - Харків, 2001. - Вип. 3. - С. 198-203.
19. Серажим К. С. Комунікативні моделі мовленнєвого копіювання дискурсу // Наукове видання. ex professo: Зб. наук. праць / Відп. редактор д. філол. н. В. Д. Демченко. - Дніпропетровськ, 2001. - Вип. 3. - С. 439-446.
20. Серажим К. С. Комунікативно-функціональні теорії дискурсу // Вісник Дніпропетровського університету: Літературознавство. Журналістика / Відп. редактор д. філол. н. В. Демченко. - Дніпропетровськ: ДНУ, 2001. - Вип. 4. - С. 99-104.
21. Серажим К. С. Комунікативні аспекти організації тексту // Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць / За заг. ред. проф. Л. А. Лисиченко. - Харків: ХДПУ, 2001. - Вип. 6. - С. 240-256.
22. Хоменко Т.М. Проповідництво і сучасна публіцистика. – Львів: ПАІС, 2008.

Допоміжна та інформаційні ресурси

1. Аверинцев С. Мы и наши иерархи – вчера и сегодня // Новая Европа. – 1992. – Ч.1. – С. 33-56.
2. Вайль П. Гений места. – М. : КоЛибри, 2007. – 488 с.
3. Герберт З. Варвар в саду. – К. : Дух і Літера, 2008.
4. [Эмерсон Р. Нравственная философия. — Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2001.](#)
5. Эффективны ли этические кодексы? Опыт трех редакций Автор: Бойник
Д. http://www.library.cjes.ru/online/?a=con&b_id=644
6. Європейська Конвенція з прав людини. Свобода вираження поглядів: Довід. з укр. та європ. інформаційного законодавства / Укл. В. Ф. Іванов, Ю. Є. Зайцев. – К. : УВП, 2002.
7. Кайзер Д. Дисидент *Вацлав Гавел*. – К.: "Темпора", 2012.
8. Лаба В. Біблійна герменевтика. – Рим: Вид-во католицького ун-ту ім св. Климента Папи, 1990. – 150 с.
9. Лотман Ю. Каноническое искусство как информационный парадокс // Проблема канона в древнем и средневековом искусстве Азии и Африки. – М.: Наука, 1973. – С. 16-22.
10. Льюис К. Любовь. Страдание. Надежда: Притчи. Трактаты / Пер. с англ. – М.: Республика, 1992. – 432 с.
11. *Leopolis Multiplex*. — К.: Грані-Т, 2008. — 480 с. — Серія «De profundis».
12. Маклюэн М. Галактика Гутенберга: сотворение человека печатной культуры. – К., 2003.
13. Мельник А. Погляди Д.Мацціні на періодичну пресу в світлі його деонтологічних концепцій //

	<p>Вісник Львів.ун-ту. – Серія «Журналістика», вип..35. С.195-205.</p> <p>14. Петросян М. Е. Право на неприкосновенность частной жизни / М. Е. Петросян [Электронный ресурс] // http://www/hrighths.ru/text/bogoraz/Chapter3.htm.</p> <p>15. Портніков В. Богородиця в синагозі. – Харків : Акта, 2010. – 629 с.</p> <p>16. Процюк С. Там, де поплутані кольори. Громадянські картинки – Кур'єр Кривбасу. Ч.120-121</p> <p>17. Сверстюк Є. О. Правда полинова. - Київ: Києво-Могилянська академія, 2009. - 304 с.</p> <p>18. Святий Августин. Сповідь / Пер. З лат. Ю.Мушака. – Львів: Свічадо. _ 2009. – 356.</p> <p>19. Сибірякова О. Відеокommунікація в структурі сучасної культури: еволюція впливу на людину: Дис. ... к. і. н: 10.00.01 / Київ. держ. ун-т культури і мистецтв. – К., 1998. – 149 с.</p> <p>20. Інтерв'ю с Петром Вайлем на booknik.ru: «Я — русский литератор и американский гражданин, живу в Чехии, а хочу жить в Италии».</p> <p>21. Щигел М. Готтленд. – М. : Современное европейское письмо, 2009. – 264 с.</p> <p>22. Щигел М. Зроби собі рай. – К. : Темпора, 2011. – 324 с.</p> <p>irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...</p>
Тривалість курсу	Курс складається зі 150 год.
Обсяг курсу	Загальний обсяг годин – 150, з них 32 год. лекційних занять 16 год. практичних занять Тижневе навантаження студента складає 3 год. аудиторних занять
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент має вільно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оперувати термінами «дискурс», «культура» та «медіакommунікація»; - визначати рівні «міжкультурної комунікації» в контексті журналістської творчості; - орієнтуватися в основних наукових напрацюваннях, теоріях, що стосуються висвітлення теми масмедійного дискурсу та ролі ЗМІ у полікультурному середовищі; - оперувати історичними фактами, прикладами, що стосуються питань міжкультурної комунікації та формування нових культурних хронотопів; - визначити роль деонтичного чинника у формуванні морального типу мислення; - аналізувати тексти на різних рівнях «медійного дискурсу культури»;
Ключові слова	Текст, твір, дискурс, міжкультурна комунікація, медійний дискурс, медійний дискурс культури
Формат курсу	Стаціонарне навчання
Теми	Див. СХЕМУ КУРСУ, додану до силабуса
Підсумковий контроль, форма	Підсумком курсу «Медійний дискурс культури» є залік.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з загальних та журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату магістра

Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, написання есе за результатами самостійного опрацювання однієї з тем, консультування, дискусії.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни вивчення курсу може потребувати використання мультимедійного комплексу.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Підсумком курсу «Медійний дискурс культури» є залік, який містить оцінювання за 100-бальною системою (40 б – студенти набирають впродовж практичних занять, 20 б – проект культурологічного часопису, програми або сайту , 10 б – аналіз запропонованого журналістського матеріалу із застосуванням принципів комунікативної піраміди (за вартісними показниками), 10 б – оцінка інформаційного забезпечення культури (на прикладі друкованих видань, телевізійних чи радіопрограм, електронних ЗМІ, за власним вибором), 20 б – проект культурологічного часопису).</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, коментар).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, списування становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Про неможливість відвідати заняття студенти мають повідомляти викладача особисто або через старост груп. У будь-якому разі вони зобов'язані дотримуватися усіх термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надасть виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти також заохочуються до використання іншої літератури та джерел, яких немає у переліку рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні (контрольній), самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>

Питання до заліку чи екзамену.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке текст? 2. Що таке твір? 3. Що таке контекст? 4. Що таке дискурс? 5. Які чинники впливають на формування медійного дискурсу культури? 6. Зобразіть формулу дискурсу. 7. Яким є медійний дискурс полікультурного середовища? 8. Якими є моральні максими медійного дискурсу культури?
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу може бути надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ, АБО СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Медійний дискурс культури»

Змістовий модуль 1. Медійний дискурс культури в сучасному інформаційному світі

Тема 1. Медійний дискурс: визначення, характеристики, ознаки.

1. Масові медіа як посередники між соціальними об'єктами.
2. Сугестивний вплив масмедій на масового одержувача.
3. Дослідження дискурсу в українській та закордонній науковій думці (В. Кулик, К.Серажим, Н. Луман, М. Маклюен, Ж. Дерріда та ін.)
4. Дві складові масмедійного дискурсу: поняття «медіа» і «масова комунікація»

Література:

1. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.
3. Серажим К. С. Еволюція поглядів на дискурс // Актуальні проблеми журналістики: Зб. наук. праць. Ужгород: МП "Ліра", 2001. - С. 207-215.

4. Серажим К. С. Еволюція понять "текст" і "дискурс" у сучасній лінгвістиці // Наукове видання: Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: Зб. наук. праць. - Харків, 2001. - Вип. 3. - С. 198-203.

Тема 2. Масово-інформаційний дискурс як багатоаспектне явище сучасного цивілізаційного суспільства.

1. Комплекс ознак та елементів масово-інформаційного дискурсу (конститутивність, інституційність, нейтральність).
2. Поняття вартісного орієнтиру в контексті масмедійного дискурсу.
3. Мета, цінності, тематика медійного дискурсу культури.

Література:

1. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 3. Діалогічність масмедійного дискурсу.

1. Масмедійний дискурс як типова ситуація масової комунікації.
2. Учасники масмедійного дискурсу культури (монолог, діалог, полілог).
3. Діссенсна орієнтованість медійного дискурсу культури.

Література:

1. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. – 445 с.
2. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
3. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 4. Методи аналізу медійного дискурсу культури

1. Вибір об'єктів і методів.
2. Контент-аналіз.
3. Якісний аналіз текстів.
4. Якісний аналіз дискурсивних практик.

Література:

1. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 5. Журналістика і культура: динаміка взаємодії.

1. Культура як специфічне системне утворення.
2. Соціокультурна динаміка в умовах культурного плюралізму.
3. Культурна соціалізація: культурологічні дефініції.
4. Хронотопічне в міжкультурній масовій комунікації.

Література:

1. Вовканич С. Інформація, інтелект, нація. – Львів: Місіонер, 1999. – 414 с.
2. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
3. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 6. Журналістика в контексті культурних комунікацій.

1. Специфіка інформації в соціокультурних комунікаціях.
2. Концепції масової культури і журналістика.
3. Концептосфера суспільства масової культури і масова комунікація.

Література:

1. Вовканич С. Інформація, інтелект, нація. – Львів: Місіонер, 1999. – 414 с.
2. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
3. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Змістовий модуль 2. Масмедійний дискурс в умовах кризи мультикультуралізму.

Тема 7. Сучасна журналістика і культура: спільність генези.

1. Динаміка цінностей в системі культури.
2. Журналістика як феномен культури.
3. Культура мегаполісу: тенденції розвитку.

Література:

1. Буряк В. Публіцистика мислення кінця 90-х рр. ХХ ст. і проблема інтелектуалізації авторської свідомості / Зб. праць Науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2000. – Вип. 7. – С. 166-185.
2. Вайріх Д. Етика і журналістика / Київ.нац.ун-т ім.Т.Шевченка. – К., 2000.
3. Вовканич С. Інформація, інтелект, нація. – Львів: Місіонер, 1999. – 414 с.
4. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного. – М.: Искусство, 1991. – 368 с.
5. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
6. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 8. Сучасні ЗМІ в контексті медіаглобалізації

1. Нові форми організації інформації.
2. Медіакультура як комунікація, що забезпечує діалог культур.
3. Мультикультурний соціальний простір.

Література:

1. Лось Й. Свідомість своєї місії. Деякі думки з приводу тенденцій розвитку преси у світі та в Україні: Текст лекції. Львів, 1993. 34 с.
2. Луман, Н. Реальность массмедиа / пер. с нем. А. Антоновского. - М.: Праксис, 2005.
3. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
4. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 9. Інформаційне забезпечення культури.

1. Інформаційні магістралі глобального медіа ринку.
2. Інтернет-журналістика як новий культурний і цивілізаційний феномен.
3. Форми культурного впливу.

Література:

1. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 10. ЗМІ в контексті матеріальної і духовної культури.

1. Творчий продукт журналістської діяльності в контексті матеріальної і духовної культури.
2. Сучасна журналістика як частина духовної культури суспільства.
3. Особливості інформаційного глобалізму.

Література:

1. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 11. Світогляд в системі журналістської культури.

1. Культури і світогляд: особливості їх формування засобами ЗМІ.
2. Соціокультурна динаміка сучасного медіа простору.
3. Місце ЗМІ у формуванні культуроцентризму.

Література:

1. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Тема 12. Культурологічний аспект освоєння дійсності: дискурсивна практика.

1. Особливості культурологічного пізнання світу і ЗМІ.
2. Місце ЗМІ в системі аксіологічного пізнання світу.
3. ЗМІ і проблеми формування світогляду.

Література:

1. Володимир Кулик. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К., 2002. – 392 с.

Теми № 5 та № 9 розраховані на два лекційних заняття кожна.